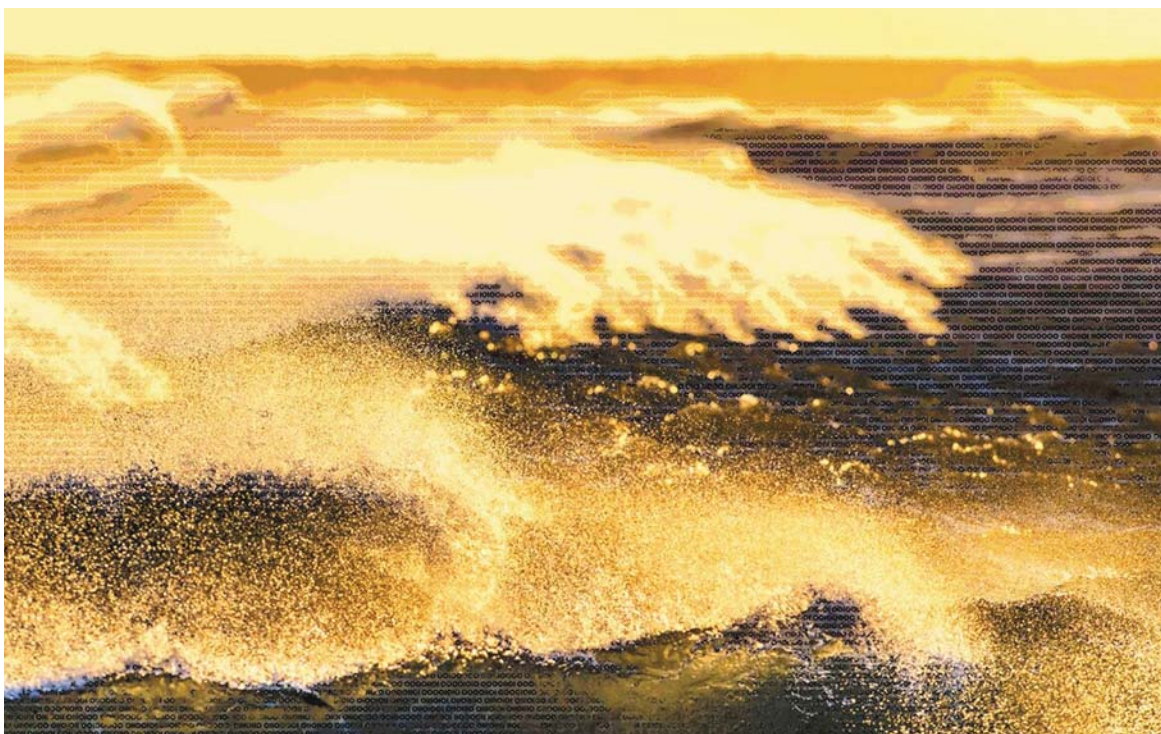

Eesti Euroopa
Liidu Nõukogu
eesistumine

EU2017 logo sümboliseerib tasakaalu tehnoloogilise progressi ja ürglooduse vahel.

Foto: Identity OÜ, Riigikantslelei

Digitaliseeritud, dünaamiliselt areneva väikeriigi kõrval eksisteerib Eestist paralleelne kuvand: Eesti kui ökoloogiliselt puhas, hästi hoitud loodusliku elukeskkonnaga inimkeskne riik. Piltide värvigammat on töödeldud ning on lisatud kahendkoodi tõlgitud mõtteterdadest ja sõnumitest koosnev mustrikiht. (Eesti Euroopa Liidu eesistumise stiilirauamat)

Foto: Identity OÜ, Riigikantslelei

Kuidas digida eurokoridore?

MARGUS MÄGI
Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi digipoliitika nõunik

VALDEK LAUR
Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi digilahenduste nõunik

Euroopa Liidu eesistumisel soovib Eesti pöörata tähelepanu kolmele suurele tahule: digipoliitika, digiüritused ja digieeskujud.

Üha kiiremini läheneva Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise üks võtmeteemadest oli Eestile ilmselt kindel juba aastaid tagasi. Meie maine IKT- ja digilahenduste rajaleidjana on kõrge, seetõttu võtame nende teemade edendamise oma südameasjaks ka eesistumise ajal.

Eesti Euroopa Liidu poliitika aastateks 2015–2019 koosneb 264 punktist, mis kätkuvad Eesti seisukohti paljudes Euroopa Liiduga seotud küsimustes. Punktidesse süüvides ilmneb, et pea 100 punkti selles nimekirjas on kas otseselt või kaudselt seotud digiteemadega. Eesmärgipüstitusi ja Eesti huvisid digiühiskonna arendamiseks Euroopa tasandil on selles dokumendis kalandusest kosmoseni. Arusaadavalt on

ka Vabariigi Valitsus seadnud digiteemad Eesti eesistumise üheks prioriteediks.

Digiühiskonna kõikehõlmavust markeerib ka DESI (Digital Economy and Society Index) indeks, mille kohaselt lairibaühendus on kättesaadav 98 protsendile eurooplastest ning 76 protsendi eurooplaste kodudes on ligipääs kiirele internetiühendusele (vähemalt 30 Mbps). Ühenduvuse juhtriikideks on sealjuures Holland koos Luksemburgi ja Belgiaga.

Äsja ilmus Euroopa Komisjoni digitaalse ühtse turu strateegia vahekokkuvõte. Sealtki tuleb selgelt välja digiteemade tähtsus Euroopas ning Eesti otsene seos nendega – pea iga punkti puhul on eesistumise raames plaanis korraldada oluline üritus ning iga ürituse taga on nii Tallinna kui ka Brüsseli meeskond, kelle eesmärk on poliitilisi arutelusid vedada ning kokkulepeteni jõuda.

Digitaalse ühtse turu strateegia valmimiseks on loomulikult veel palju tööd vaja ära teha. Kuigi tähtsamad töövõidud on käes või käeulatuses (andmesiderändlus, digisisu liikuvus ja geoblokeering), siis raskemad teemad on alles poole peal – sealhulgas näiteks lepinguõigus ja autoriõiguse reform. Lisaks on arutelude alla tulemas suur hulk uusi teemasid – e-tervisest ja digioskustest küberjulgeoleku ja e-valitsemiseni. Tegu on teemadega, mida oleme juba pikalt plaaninud eesistumise raames käsitleda, ning asjaolu, et Euroopa Komisjon tunnustab nende teemade olulisust, näitab selgelt, et oleme õigel teel.

Eesistumise kahel esimesel kuul hakkavad Viru trammipeatuse ja põhiürituste toimumispaiga Kultuurikatla vahel liikuma isejuhtivad väikebussid. Busse võivad tasuta kasutada ka kõik teised. Selle projektiga soovime avalikkuse tähelepanu juhtida transpordis tulevikus aset leidvatele muutustele.

Foto: Identity OÜ, Riigikantselei

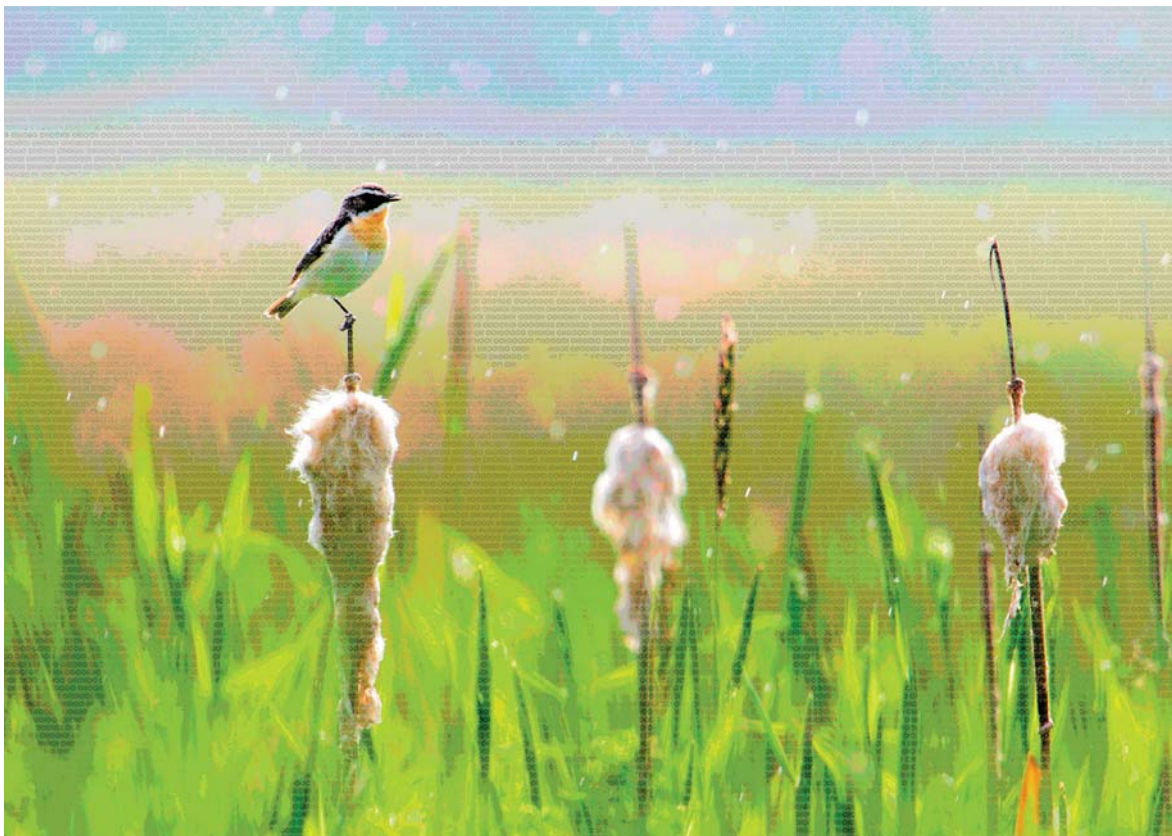
EESTI LUGU baseerub tasakaalu ideel.

Tasakaalu, mis valitseb ühelt poolt hoidmise ja säilitamise (ürgloomus) ning teisalt pideva muutuse ja üldise progressi (digitaalne areng) vahel. Usume, et õnneliku ja areneva ühiskonna võti saab seisneda ainult nende kahe pooluse harmoonilises koostöös. Üks ei saa tulla teise arvelt. Tasakaalupunkti leidmine ühelt poolt kõige olulise hoidmise ja kaitsmise ning teisalt pideva arengu ning uute võimaluste kasutamise vahel on väljakutseks nii Eestile, Euroopale kui ka maailmas laiemalt.

EL NÕUKOGU EESTI EESISTUMISE SÜMBOL ON TASAKAAL. Eesti eesistumise sümbol räägib korraga kahte lugu – eesistumise ja Eesti oma.

Tasakaal kui väärtus avab eestlaste loo kahe tänapäeval väga aktuaalse küsimuse kaudu: inimese suhestumine looduskeskkonda ning uue tehnoloogia tulekuga kaasnevad väljakutsed ja võimalused. Tasakaalupunkti leidmine ühelt poolt kõige olulise hoidmise ja kaitsmise ning teisalt pideva arengu ning uute võimaluste kasutamise vahel on väljakutseks nii Eestile, Euroopale kui ka maailmas laiemalt.

Tasakaal kui kujund peegeldab hästi ka Eesti kui eesistuja rolli. Üle kõige vajab Euroopa ühtsust – nii mõtetes kui ka tegudes. Selleks et leida lahendused meie ees seisvatele väljakutsetele ja minna edasi, kasutades nutikalt ära kõik arenguvõimalused, peame leidma eesistujana

Portaal Presidency Gateway võimaldab külalistel saada oma nutitelefoni infot eesistumise ürituste kohta, aga ka teavet, mida peale hakata üritustevälisel ajal. Digiteave võib näiteks juhatada külalisi tutvuma Eesti kauni loodusega.

Foto: Identity OÜ, Riigikantsleji

tasakaalupunkti liikmesriikide arvamuste, huvide ja visioonide vahel. Seda taotlust väljendab ka eesistumise visuaalne kujund, kus erinevate küsimuste, valikute ja vaatenurkade vahel on ühendajaks ning tasakaalustajaks eesistuja tähis.

BINAARKOOD: DIGITAALNE EHITUSKIVI.

- ▶ Kahendkood on oma lihtsas geomeetriselises vormis tänase digisuhtluse ehituskivi. Ilma selleta poleks miski digitaalne võimalik. Justkui seesama geniaalne ratas, millela poleks olemas ei vankrit ega ka autot, on lihtne kahendkood võimaldanud luua kogu moodsa digitehnoloogia.

- ▶ See ainulaadne sisu-vormi suhe on aluseks Eesti kommunikatsiooni pildimaailmale, kus loodusvaateid katab kahendkoodi tõlgitud sõnumikiht.
- ▶ Kas teadsite, et binaarkoodi esimene rakendaja on sündinud Tallinnas? Pavel, ka Paul, Paul Ludwig Schilling (1786–1837) ehitas Vikipeedia andmeil oletatavasti maailmas esimese elektritelegraafi ja tarvitas seejuures praktikas esimesena kahendsüsteemi signaalide edastamiseks. Elektri- ja Elektroonikainseneride Instituut IEEE nimetas 2009. aastal Schillingi panust elektritelegraafi arendusse üheks elektrotehnika ajaloos verstapostiks.

Siinkohal vaatlemegi lähemalt, mis Eestil ELi eesistumise raames plaanis on. Eesti eesistumist 2017. aasta juulist kuni detsembrini ilmestavad digivaldkonnas kahtlemata suured ootused. Viimase 20 aasta töö Eestis eduka digiriigi loomisel on kandnud vilja, mistõttu nähakse Eestis tugevat potentsiaali nii e-kaubanduse, e-valitsemise, digitaalse ühisturu kui ka muude keerukate teemade edasiviimisel. Eesistumise raames soovime tähelepanu pöörata kolmele suurele tahule: digipoliitika, digiüritused ja digieesküju.

DIGIPOLIITIKA. Kuigi Eesti eesistumise ajal tegeleme paljude suurte teemadega, on põhilised märksõnad andmete vaba liikumine, e-valitsus, e-kaubandus ja tark majandus. Tähtsate küsimuste hulgas on nii küberjulgeolek kui ka ELi digitaalse

Eesti eesistumise aja märksõnad on andmete vaba liikumine, e-valitsus, e-kaubandus ja tark majandus.

ühtse turu loomisega seotud teemad nagu tarbijakaitsealane koostöö või eraelu austamise ja isikuandmete kaitsega seotud küsimused elektroonilise side puhul.

Selleks, et digiühiskond ka Euroopa tarbijani jõuaks, nõuavad need küsimused järjepidevat käsitlemist. Nagu ka muudes valdkondades, on liikmesriikides nii arusaamad kui ka reaalsed digilahendused eri tasemel. Probleemid ja küsimused, millega kõik peavad kokku puutuma, on aga samad, sest need tulenevad tehnoloogia arengust. Eesti digipoliitika eesmärk ongi seada suundi, mis aitaksid tervikprobleemi lahendada, leida ühiseid käsitusviise. Mida sellega mõtleme?

Näiteks andmete vaba liikumine, mis on üks Eesti digiprioriteete ja läbivaks

teemaks kõikides valdkondades. Kuidas võivad ja saavad kasutada sinule kuuluvate masinate loodud andmeid nende tootjad ja näiteks reklaamiettevõtted? Sinu uuem auto saadab juba praegu informatsiooni autotootjale, kes saab selle järgi teha paremaid müügipakkumisi teenindusalongis. Müüb sulle „parema” hoolduse või suurema kärukonksu. Mugav, aga kas ka sinu huvides?

Euroopas puudub ühtne lähenemine selliste andmete haldamiseks ja kasutamiseks, riikide seisukohad ja arusaamad on erinevad. Ühistes reeglites kokkuleppimine aitaks saavutada suurema kontrolli andmete ning nende kasutuse üle. Ühtlasi on oluline lihtsustada ka andmete liikumist ametiasutuste vahel – nii ei peaks mõnes teises liikmesriigis tööle asudes enam kaasa võtma suurt paberipakki, koolidiplomist kriminaalkaristuse puudumise tõendini. Vastav info võiks olla kogu Euroopas digitaalselt kättesaadav. Seeläbi saaks ka andmepäringu tegija olla kindel, et temale esitatud andmed on õiged, see välistaks pabervõltsingute kasutamise võimaluse.

On oluline märkida, et andmete vaba liikumise õigusakt on Komisjonilt juba sügisel välja tulemas ning eesistujana on meil kindlasti soov selleteemalisi läbirääkimisi alustada.

Teine lihtne näide on internetiteenuste valdkonnast (asukohapõhised piirangud ehk geoblokeering ja autoriõigused), millega on kokku puutunud nii mängukonsoolide kui ka nutikate hübriidkaamerate omanikud – kuna puudub ühtne digitur, siis on tekkinud olukord, kus paljud tootja pakutavad teenused pole kõikides liikmesriikides kättesaadavad. Näiteks pole võimalik osta nutiseadmele mõeldud rakendusi või liituda tootja loodud *online*-kogukonnaga. Sisuliselt tähendab see, et osas liikmesriikides pakutakse sama hinna eest poolikut toodet. ELi digitaalse ühtse turu loomine ehk Euroopa-üleste reeglites kokkuleppimine aitaks kirjeldatud olukordi lahendada.

DIGIÜRITUSED. Digiteemasid otseselt või kaudselt puudutavaid üritusi ja kohtumisi on eesistumise ajal plaanis pea poolsada (kokku korraldatakse eesistumisega seoses üle 250 ürituse), sh käsitletakse digiteemasid mitmel mitteametlikul nõukogul ning kõrgetasemelistel konverentsidel. Digiürituste tippündmuseks saab kahtlemata septembri lõppu plaanitud suurkogu. Meie eesistumise ajal toimub Tallinnas palju erilmelisi ja sisulisi kohtumisi ja üritusi. Vahest põnevaimad on need kohtumised, kus mõne konkreetse valdkonna spetsialistid saavad Tallinnas kokku ja räägivad üksipulgi läbi oma valdkonnaga seotud digiküsimused. Olgu see siis arhiivindus, andmevahetus või kultuur. Need kohtumised ei pruugi pälvida suurt tähelepanu, kuid tõeline digiühiskonna edasiarendamine toimub just seal.

Detsembris on plaanis Euroopa Ülemkogu ehk liikmesriikide valitsusjuhtide ja riigipeade kohtumise eel korraldada Brüsselis digitaalse eesistumise lõpuüritus, kus võtame kokku poole aasta jooksul toimunud digitegemised ja -suunad, ning vaatame tulevikku, arutledes selle üle, mida järgmised ELi Nõukogu eesistujariigid saavad teha.

DIGIEESKJUJU. Eesti on tuntud oma tugeva IT-maine poolest. Seetõttu on ka Eesti eesistumisürituste külalistel ootused kogeda midagi digitaalset, mida nende koduriigis ei pruugi olla. Töös on mitu projekti, mis loodetavasti aitavad meil nendele ootustele vastata ning ka digipoliitilistele eesmärkidele tähelepanu tõmmata.

Kultuurikatlasse, kus toimuvad eesistumise tippündmused, on planeeritud Eestis väljatöötatud tehnoloogiaid tutvustav näitusepind, kus saame näidata nii meie e-riigi lahendusi kui ka uuenduslikke näiteid erasektorist. Ühtlasi on väljatöötamisel visuaalse andmeseina IT-lahendus, mis näitab Eestis väljatöötatud tehnoloogiate globaalset mastaapi ja mõjukust. Andmeseina lahendust on

Digiühiskonda arendatakse just seal, kus valdkonnaspetsialistid räägivad läbi oma ala digiküsimusi.

plaanis kasutada nii Kultuurikatlas kui ka Brüsselis.

Eesistumise kahel esimesel kuul hakkavad Viru trammipeatuse ja Kultuurikatla vahel liikuma isejuhtivad väikebussid. Kuniks trammiliin on remondis, aitavad need meie külalistel sõita südalinnast otse põhiürituste toimumispaika. Busse võivad loomulikult tasuta kasutada ka kõik teised. Selle projektiga soovime avalikkuse tähelepanu juhtida transpordis tulevikus aset leidvatele muutustele. Isejuhtiva transpordi puhul on veel palju nii tehnoloogilisi kui ka õiguslikke küsimusi. Soovime ka selles valdkonnas olla esirinnas, selle üks näide on asjaolu, et isejuhtivate liikumisvahendite testimine on legaalne kõikidel Eesti tänavatel.

Eesistujana on meil võimalik end ka Brüsselis nähtavaks teha – Eesti kasutada on näitusepinnad nii Euroopa Liidu Nõukogu peahoones Justus Lipsiuses kui ka äsja avatud Europa hoones, kus toimuvad ELi tippkohtumised. Ka seal soovime näidata uuenduslikke lahendusi, olgu selleks siis videoprojektsioonkuppel, kui ka eespool mainitud digitaalne andmesein.

Traditsiooniliselt jätab iga eesistuja ELi Nõukogu sekretariaadile pärandi, mida saab kasutada ka pärast konkreetse liikmesriigi eesistumist. Paljud eesistujad on seda teinud kas mööbli, remondi või tehnoloogia kinkimise näol. Ka siin soovib Eesti endast maha jätta digitaalse jälje.

Koostöös oma eesistumise partnerriikide Bulgaaria ja Austriaga oleme algatanud digitaalse eesistumise

pilootprojekti, millel on kaks suuremat eesmärki. Esiteks vähendada eesistumise seotud paberdokumentide ringlust. Teiseks edendada elektroonilise allkirja kasutamist ELi Nõukogu ja eesistumise tööprotsessides. Ühest küljest võimaldaks vastavate digilahenduste kasutuselevõtt säästa loodust, teisest küljest aga muuta protsessid kiiremaks ja turvalisemaks.

**Eesistumise portaal
aitab vältida
miljonite lehekülgede
väljatrükki, võtta
ELi Nõukogus
kasutusele
digiallkirja ja e-ID.**

Kuna Eesti eesistumine toimub pea pool aastat algselt planeeritust varem, ei saa me kõiki selle algatuse vilju ise kasutada, ent oleme loonud positiivse alguse. Selleks, et siiski ka ise asju digitaalselt teha, arendame eesistumisega seotud IT-lahendust Presidency Gateway, mis lihtsustab ametnike ning ürituste korraldajate tööd. Kõnealune portaal hõlmab nii Eestis toimuvate ürituste kohta käivat korralduslikku infot, alati ajakohast

dokumendihoidlat kui ka interaktiivseid tööriistu, mis aitavad üritust ellu viia. See võimaldab külalistel saada oma nutitelefonist infot nii toimumiskoha kui ka agenda kohta, alla laadida üritust puudutavad dokumendid ning saada lisainfot, mida peale hakata üritusevälisel ajal. Ühtlasi saavad korraldajad kasutada interaktiivseid küsitlusi, see aitab osalisi paremini kaasata teemade aruteludesse. Selle IT-arenduse lähtekoodi anname omalt poolt ELi Nõukogu sekretariaadile, et järgmised eesistujad selle soovi korral üle võtta saaksid.

See arendus on omakorda suurema, koos eesistumistrio partneritega tehtava alalise tööriista – Presidency Portal'i – loomise eeltöö. Tegu on eesistumistrio ehk Eesti, Bulgaaria ja Austria algatatud digitaalsete eesistumise katseprojektiga, mille käigus luuakse eeldused ELi Nõukogu juures toimuvate eesistumise tööriistade digimiseks. Lõpptulemusena on meie eesmärk vältida miljonite lehekülgede väljatrükkimist ning ühtlasi võtta nõukogu tööprotsessides kasutusele digiallkiri ning e-ID autentimisvahendid.

Lähenev ELi eesistumine on meile kahtlemata suur proovikivi, aga ka harukordne võimalus näidata kogu Euroopale end parimast küljest ning aidata leida lahendusi küsimustes, kus meil on pakkuda nii kogemusi kui ka uuenduslikku kaemust.